

PWYLLGOR:	PWYLLGOR TRWYDDEDU CYFFREDINOL
DYDDIAD:	14 MEDI 2015
TEITL:	ADOLYGU POLISIAU CYNGOR GWYNEDD - Polisi Trwyddedu Gyrru Cerbyd Hacni/Hurio Preifat Gyfunol - Polisi Trwyddedu Cerbydau Hacni/Hurio Preifat - Polisi Trwyddedu Gweithredwyr Hurio Preifat
PWRPAS:	DERBYN CEFNOGAETH Y PWYLLGOR AR GYFEIRIAD LEFEL UCHEL Y NEWIDIADAU ARFAETHEDIG PARTHED I BOLISIAU TRWYDDEDU TACSI
AWDUR:	PENNAETH ADRAN RHEOLEIDDIO

1.0 GWYBODAETH CEFNDIROL

- 1.1 Cymeradwywyd y polisiau cyfredol parthed gyrwyr, cerbydau a gweithredwyr gan y Pwyllgor hwn ar 22 Hydref 2010 ac daeth yn weithredol o 1 Rhagfyr 2010. (Gwelir copi o'r polisiau cyfredol yn Atodiad A i C.)
- 1.2 Ers 2010 mae'r polisiau wedi eu haddasu fel a ganlyn:-
- Polisi Trwyddedu Gyrru Cerbyd Hacni/Hurio Preifat Gyfunol - adolygwyd y polisi 'Meini Prawf Addasrwydd ar gyfer Gyrwyr a Gweithredwyr' ar 10/03/2014.
 - Polisi Trwyddedu Cerbydau Hacni/Hurio Preifat - adolygwyd y polisi yn 2014 i wahardd y gallu i drosglwyddo trwydded o un cerbyd i gerbyd arall.
 - Polisi Trwyddedu Gweithredwyr Hurio Preifat – dim addasiadau hyd yma.
- 1.3 Penderfynodd y Pwyllgor hwn yn ei gyfarfod ar 22 Mehefin 2015 bod angen diweddarau ac adolygu'r polisiau a gweithdrefnau sy'n ymwneud a Thrwyddedau Tacsï yn dilyn y cynnydd yn y nifer o geisiadau i drwyddedu cerbydau sydd ddim yn cwrdd â'r polisi ac yn dilyn y Ddeddf Dadreoleiddio 2015 a'r mesurau sy'n cael effaith ar y Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976.

2.0 CYNNIG AM 'POLISI TRWYDDEDU TAXI' UNEDIG

- 2.1 Cynigir bod 'Polisi Trwyddedu Tacsï Cyngor Gwynedd' unedig newydd yn cael ei greu yn lle'r tair dogfen polisi ar wahân. Gallai'r polisi unedig gynnwys yr holl bolisiau a gweithdrefnau'r Cyngor o ran Trwyddedu mewn un ddogfen tacsï; gallai hyn gynnwys polisiau ar euogfarnau, bennu prawf 'addas a phriodol', amodau trwydded a safonau cerbydau.
- 2.2 Mae Cymdeithas Llywodraeth Leol, yn ei 'Taxi and PHV Licensing - Councillor's Handbook' dyddiedig Mawrth 2015 yn annog yn gryf i awdurdodau Trwyddedu i greu polisi unedig sy'n dod a'r holl bolisiau a'u gweithdrefnau mewn un lle.
- 2.3 Bydd creu polisi unedig sy'n cael ei adolygu'n rheolaidd yn rhoi eglurder i yrwyr a gweithredwyr, yn ogystal â chryfhau sefyllfa'r cyngor petai her yn erbyn penderfyniad yn y llys.

3.0 NEWIDIADAU ARFAETHEDIG LEFEL UCHEL I'R POLISI'IAU AC AMODAU – GYRWYR

- 3.1 Ni ragwelir y bydd unrhyw newidiadau dadleuol i ofynion polisi presennol neu amodau ynghyn Gyrwyr.
- 3.2 Cynigir bod y polisiâu ac amodau'r Polisi Trwyddedu Gyrru Cerbyd Hacni/Hurio Preifat Gyfunol yn cael ei hailysgrifennu a'i ddiweddarau i adlewyrchu canllawiau arfer gorau diweddaraf a'r newidiadau mewn deddfwriaeth yn ogystal ag adlewyrchu egwyddorion Ffordd Gwynedd.

4.0 NEWIDIADAU ARFAETHEDIG LEFEL UCHEL I'R POLISI'IAU AC AMODAU - CERBYDAU

- 4.1 Cynigir y dylid newid y Polisi Trwyddedu Cerbydau Hacni/Hurio Preifat i adlewyrchu newidiadau mewn deddfwriaeth a newidiadau mewn galw gan y diwydiant trwyddedu mewn perthynas â manyleb cerbydau. Ar hyn o bryd, oherwydd natur y polisiâu presennol, mae'r ffordd mae ceisiadau trwyddedu tacsis yn amrywio ar draws y Sir, gan ddibynnu ar yr ardal y mae'r cais yn ymwneud a. Yr ardaloedd a chyfeirir atynt yn gyffredinol fel parthau yw Arfon, Dwyfor a Meirionnydd.
- 4.2 Cynigir bod y polisi unedig yn ailystyried statws perchnogion gyda 'Hawliau Taid', bod yn uno'r cyfyngiadau oedran pob cerbyd yn yr holl barthau (ardaloedd) ac yn ailystyried gofyniad hygyrchedd i gadeiriau olwyn. Bydd hyn yn sicrhau gwasanaeth cyson a theg ar draws y sir i geisio cwrdd ag anghenion y diwydiant a defnyddwyr a bydd yn helpu i gyflawni amcanion allweddol Ffordd Gwynedd.
- 4.3 **'Hawliau Taid'** - Cafodd 'Hawliau Taid' ei greu yn dilyn penderfyniad y Pwyllgor Trwyddedu Canolog ar 21 Medi 2005 i gael gwared ar y cyfyngiad yn y nifer o drwyddedau Cerbydau Hacni yn ardal Arfon o 1 Ebrill 2006 ymlaen. Cyn hyn roedd y nifer o drwyddedau Cerbydau Hacni yn Arfon wedi ei gyfyngu i 98 ac roedd angen i bob cerbyd trwyddedig i fod llai na 10 mlwydd oed.
 - a. Cymeradwywyd polisi Trwyddedu newydd ar y pryd oedd yn gwahaniaethu rhwng 'Hen Blatiau & Trwyddedau Hacni' (a gyhoeddwyd cyn 1 Ebrill 2006) a 'Platiau & Trwyddedau Hacni Newydd' (a gyhoeddwyd ar ôl 1 Ebrill 2006). O 1 Ebrill 2006 ymlaen rhoddwyd 'Trwydded Newydd' i gerbyd a oedd llai na 3 oed sy'n hygyrch i gadeiriau olwyn.
 - b. Rhoddwyd 'Hawliau Taid' i berchnogion 'Hen Blatiau & Trwyddedau Hacni' o gael ei gyhoeddi ar gerbydau o ddewis y perchennog. Fodd bynnag, petai berchennog 'Hen drwydded' yn penderfynu prynu cerbyd sy'n hygyrch i gadair olwyn yna byddai'r 'Hawliau Taid' yn cael ei golli a byd y drwydded yn cael ei ystyried fel un 'Newydd' a bydd yn ddarostyngedig i'r amodau ychwanegol parthed cerbydau sy'n hygyrch i gadeiriau olwyn.
 - c. Yn Orffennaf 2014 derbyniodd yr Uned Drwyddedu cyngor cyfreithiol yn datgan ei bod ddim yn bosibl i drosglwyddo trwydded cerbyd o un cerbyd i un arall. Felly, petai berchennog cerbyd angen diweddarau ei gerbyd o ganlyniad i ddamwain neu i uwchraddio'r cerbydau yn ei fflyd yna mae gofyn iddynt ildio'r hen drwydded a phrynu 'Trwydded Newydd' ar gyfer y cerbyd newydd.
 - d. Mae'r newid yma yn y weithdrefn wedi golygu bod perchnogion wedi colli eu 'Hawliau Taid' wrth iddynt ildio'r 'Hen drwydded'; mae hyn yn golygu costau uwch i'r diwydiant a fwy o lwyth gwaith i'r Uned Trwyddedu i brosesu ceisiadau am 'Trwyddedau Newydd' sydd yn groes i bolisi.

- 4.4 Yn ystod y cyfnod 17 Medi 2012 hyd 30 Ebrill 2015 rhoddwyd cyfanswm o 73 'Trwydded Newydd' yn groes i'r polisi i gerbydau oedd ddim yn cwrdd â'r gofynion mewn un ffordd neu arall.
- 4.5 Mae felly yn amlwg nad yw'r gofynion cerbyd a nodir yn y polisi presennol yn adlewyrchu gofynion y diwydiant a bod 'Hawliau Taid' deilydd trwydded ddim mwyach yn cael effaith ar ganlyniad y penderfyniadau Trwyddedu.
- 4.6 **Cynnig 1:** Cynigir bod statws 'Hawliau Taid' perchnogion cerbydau hacni Arfon yn cael ei dynnu o'r polisi a bod holl berchnogion cerbydau hacni yn ddarostyngedig i'r un amodau a gofynion cerbyd. Cynigir hefyd bod y gofynion ar gyfer holl gerbydau ym mhob parth yn cael eu huno er mwyn creu polisi mwy tryloyw a perthnasol i holl berchnogion ar draws y sir.
- 4.7 **'Manyleb Oedran Cerbyd'** - cynigir bod y fanyleb cerbyd pob cerbyd yn yr holl barthau fod yr un fath ar draws y sir.

Cynnig 2: Ym mhob parth, rhaid cais i drwyddedu cerbyd am y tro cyntaf fel Cerbyd Hacni neu Gerbyd Hurio Preifat fod mewn perthynas â cherbyd sy'n llai na 6 mlwydd oed ar y dyddiad pan fydd y cais cyflawn wedi ei dderbyn gan yr Awdurdod Trwyddedu.

Cynnig 3: Ym mhob parth, rhaid cais i adnewyddu trwydded Cerbyd Hacni neu Gerbyd Hurio Preifat fod mewn perthynas â cherbyd sy'n llai na 12 mlwydd oed ar y dyddiad pan ddaw'r drwydded gyfredol i ben.

Cynnig 4: Bydd Cyngor Gwynedd yn caniatáu adnewyddu trwydded Cerbyd Hacni neu Gerbyd Hurio Preifat y tu hwnt i'r terfyn oedran uchaf o 12 mlynedd os gellir dangos bod y cerbyd mewn 'cyflwr eithriadol'.

- 4.8 **'Mynediad Cadair Olwyn'** - yn Ebrill 2015 roedd 258 o gerbydau hacni wedi ei drwyddedu yng Ngwynedd. Roedd 34 gyda mynediad cadair olwyn, h.y. 13%.

2015	DDIM		Cyfanswm
	mynediad cadair olwyn	Mynediad cadair olwyn	
ARFON	142	30	172
DWYFOR	69	2	71
MEIRIONNYDD	13	2	15
Cyfanswm	224	34	258

Yn Ebrill 2013, roedd 214 o gerbydau hacni wedi ei drwyddedu yng Ngwynedd. Roedd 27 gyda mynediad cadair olwyn, h.y. 13%.

2013	DDIM		Cyfanswm
	mynediad cadair olwyn	Mynediad cadair olwyn	
ARFON	100	22	122
DWYFOR	68	3	71
MEIRIONNYDD	19	2	21
Cyfanswm	187	27	214

- 4.9 Yn unol ag ystadegau a gyhoeddwyd gan yr Adran Trafnidiaeth yn Awst 2015, mae'r canran o gerbydau hacni sydd â mynediad i gadair olwyn yn awdurdodau cyfagos fel a ganlyn:-
 Conwy 35 o 134 cerbyd hacni gyda mynediad cadair olwyn, h.y. 26%
 Ynys Môn 7 o 92 cerbyd hacni gyda mynediad cadair olwyn, h.y. 8%.

Mae'r ystadegau yn nodi bod y nifer o gerbydau hacni yng Nghymru sy'n hygyrch i gadaeiriau olwyn ar gyfartaledd yn 26%. Hefyd nid oes gan unrhyw awdurdod lleol yng Nghymru ofyniad bod pob un o'u fflyd yn hygyrch i gadaeiriau olwyn. Mae gan Conwy gofyniad bod rhan o fflyd perchnogion yn hygyrch i gadaeiriau olwyn fodd bynnag, tydi Ynys Môn ddim yn gosod gofyniad parthed cerbydau sy'n hygyrch i gadaeiriau olwyn.

- 4.10 Bydd y Cyngor yn ceisio cynnal y gymhareb bresennol o 13% o cerbydau sy'n hygyrch i gadaeiriau olwyn.
- 4.11 **Cynnig 5:** Bydd yr holl berchnogion yn cael eu hannog i drwyddedu cymaint o gerbydau sy'n hygyrch i gadair olwyn y maent yn ystyried yn angenrheidiol. Fodd bynnag, bydd Cyngor Gwynedd yn gosod gofyniad bod rhaid oeliaf 1 cerbyd hacni mewn fflyd o 7 cerbyd hacni fod yn gerbyd sy'n hygyrch i gadaeiriau olwyn. Felly os yw maint y fflyd yn 14 cerbyd hacni byddai gofyn i o leiaf 2 o'r 14 cerbyd fod yn gerbydau hygyrch i gadaeiriau olwyn.
- 4.12 Rhagwelir bydd Cynigion 1 - 5 yn cael eu hystyried fel newidiadau dadleuol i'r polisi cyfredol ac amodau ynghyn Cerbydau Hacni a Cherbydau Hurio Preifat gan rhai perchnogion neu ddefnyddwyr, yn enwedig yn ardal Arfon. Fodd bynnag, gwneir newidiadau hyn yn ysbryd 'Ffordd Gwynedd' a'r awydd i greu system drwyddedu decach i bawb a gwasanaeth Trwyddedu gwell ar gyfer holl berchnogion a'r defnyddwyr.

5.0 NEWIDIADAU ARFAETHEDIG LEFEL UCHEL I'R POLISI'AU AC AMODAU – GWEITHREDWYR

- 5.1 Ni ragwelir y bydd unrhyw newidiadau dadleuol i ofynion polisi presennol neu amodau ynghyn Gweithredwyr Hurio Preifat.
- 5.2 Cynigir bod y polisi'au ac amodau'r Polisi Trwyddedu Gweithredwyr Hurio Preifat yn cael ei hailysgrifennu a'i ddiweddarau i adlewyrchu canllawiau arfer gorau diweddaraf a'r newidiadau mewn deddfwriaeth yn ogystal ag adlewyrchu egwyddorion Ffordd Gwynedd.

6.0 YMGYNGHORIAD

- 6.1 Bydd y polisi unedig diwygiedig yn destun ymgynghoriad cyhoeddus. Bydd y cyfnod ymgynghori ffurfiol yn 28 diwrnod.
- 6.2 Bydd yr awdurdod trwydded yn mynd ati i chwilio am farn y diwydiant a'r defnyddwyr.
- 6.3 Bydd yr ymatebion i'r ddogfen ymgynghori yn cael eu hystyried yn llawn cyn i'r polisi gael ei gymeradwyo gan y Pwyllgor hwn.
- 6.4 Bwriedir hefyd i adrodd ar y newidiadau lefel uchel a gynigir y cyfeiriwyd atynt yn yr adroddiad hwn mewn cyfarfod anffurfiol o'r Cabinet i ofyn am farn yr Aelodau Cabinet.

6.5 Bydd y fersiwn manwl llawn o Bolisi Trwyddedu Tacsî Cyngor Gwynedd yn cael eu hadrodd i'r Pwyllgor hwn i'w gymeradwyo at ddibenion ymgynghori, cyn cychwyn y cyfnod ymgynghori ffurfiol o 28 diwrnod.

7.0 ARGYMHELLIAD

7.1 Bod y Pwyllgor yn cefnogi'r Pennaeth Rheoleiddio i greu 'Polisi Trwyddedu Tacsî Cyngor Gwynedd' unedig yn lle'r tair dogfen polisi ar wahân.

7.2 Bod y Pwyllgor yn cefnogi'r cyfeiriad Cynigion 1 - 5 fel newidiadau lefel uchel i'w gynnwys yn y 'Polisi Trwyddedu Tacsî Cyngor Gwynedd' a fydd yn cael ei adrodd yn ôl i'r Pwyllgor i'w gymeradwyo at ddibenion ymgynghori.